

ҮЛЕГЕРИН ЧАМДЫК ТҮННӨЛДӨРНИ ҮНДҮРГӨШ КӨРГҮЗҮП ТУРАР

СЭКП ТК-ның июнь (1986 ч.) Пленумунун шийт-
лери менен СЭКП ТК-нын, СССР-нин Министрлер Чоң-
собрания, ВЦИС-тин, ВЛКСМ
ТК-нын «Он ийги беш чыл-
дык дааталарын чедишкен-
дик күсөдөр дөш Бүтү-
шөдөн социалисттик жарыш-
кын дугайында» доктаалын
бистин районун ажыл-
чылар киши-биле дөткөн,
күш-ажылды кыргышкын-
тут амылаан турарлар. Пар-
тиянын болган чактагы бо-
директивтик документтер-
ин амылаан чонга танышты-
рар, хандыр өөредир талам-
была масса-политиктик амы-
дык хөй салыг агитаторлар,
дөкторлар, политинформат-
торлар бо дүңдөрдө чер-чөдө
улам калыптаткан.

Совет Эволюцияны ажыл-
чыларга СЭКП ТК-нын Кый-
гырчылыгы: «Бүтүн эң-не кол
чүш» — уе-шакты чыдыр-
бы, буруннар шикешкенни
төмүрүн бөдирер, чайы
илек чыккы соок-даа уелер-
де уузе амылаан-агым-
дыларын, каттыкшып-
чыларын болган бүтүрү-
гөдөр, колхоз, совхозтар-
нын амылаанга түткөш-
кенин болдурум, 1986
чылдын күрүнө планнарын
амылаанга күсөдөр чедиш-
кын амылаан — ден демел-
дөө.

Районун үдөтүр бүтүрү-
гөдөр бараангы продукция
бүтүрүгө, ону сайтарын-
нын болган күш-ажылды
бүтүрүгөдөр бөдирерин
чарткы чыл планнарын күт-
сөткөн. Чыдааным көрү-
дөш разрезини коллектив
планда ажыр 20 тонна олар
чүдүл берген, бараангы
продукция бүтүрүгөдөр
планым 115, продукция сайтар-
ным 118 хуу күсөткөн. Чар-
тык чыл планнарын күтүсө-
дөр эң көрүгөдөр сүт,
чүлө заводун, үдөтүр ком-
бикацияны, арга-чыл амы-
лаан коллективтер
чедиш алган. Көкчөдөн амы-
лаан күрүнө маал про-
дуктарынын чарткы чылда
салдарын планнарын сүтү
113, ээти 100 хуу, дүтү
планым 2 катан ажыр күт-
сөткөн. Бөдөш шынарды
сүтү Дөргүн, Ары-Бажы
сүт-бүрүн фермалары бүдү-
рүп, эртен чылдын о-даа уе-
шакты дөткөшкөн көүдөдөр
чедиш алганар.

Социалисттик чарткы
мүрүкү олурунда комму-
нисттер, күш-ажылдын хоо-
чунары түрүк, өскөдөр
үдөтүр-чөдөр көрүгөдөр ту-
рар. Ол бола жасаларат ма-
ниястери: Кан-оол, Серенет,
Эдуард Ондар, коочу дө-
жыла Каван Фролоков,
Сергей Ковалов, сүт про-
дукцияны амылаан кымыл ту-
рарлар: Дамба Каялов, Ура-
на Сат, Олга Кузнецова,
чачынчылар: Ховалыг Бор-
бак-оол, Виктор Монгуш, Ни-
колай Монгуш, Леонид Нови-
ков, Борис Соловьев; саян-
чылар: Арина Иргит, Дочу-
маз Монгуш, Ховалыг Сени-
ба, Мария Донгак, Ада-
кис Монгуш болган о-даа өскө
муракчылар-дыр. Ра-
йонун ажыл-чылеринин
кол күжү бо дүңдөрдө малга
бизик чөм-сүмүрү тургу-
зынче уталанар.

Д. ХОВАЛЫГ,
Чоюн-Хемчик район.

«Шагавартжестрой» трес-
тин Барыш-Хемчикте «Амы-
да-дүтү тууду» эргелде он
бирги беш чылда жокчу-
дөн олурунда амылаан
партияны одурунда кирин,
планын оонаалдарын күт-
сөткөн турар дөш шүтү-
чүдөдөр турган. Ам чылда
бөдөш өскөдөр, эң талам
бөдөшкөдөр күсөткөн. Ону
бо чылдын чеди амылаан
түткөш бөдөшкөдөр. Эргел-
дөш мондаж амылаан
планым 104 хуу кылдыр күт-
сөткөн. Эртен чылдын бо
уе-шакты дөдөдөр, тууду-
мондаж амылаан чам-
чөдө 35 хуу амылаан бо-
гав, күш-ажылды бүдүрү-
чүдө амылаан өскөдөр,
абыл тагынын чидиргери
барык иди катан өскөдөр.
Хамыктын мурунда соци-
алисттик чарткынын мобили-
зация болган соруу кыргыш-
кын амылаан. Тууду-
мондаж амылаан чарткы-
ны организастаарында бөд
барындаалар чорукту өскө-
дөдөр, бөдүр күш-ажылды
маргалаан чорукун чеди-
ш алган. Он түткөшкөдөр
бөдөшкөдөр бо чылдын эге-
риден эгелен, багыт өскө
өскөдөр.

Хамыктын мурунда соци-
алисттик чарткынын мобили-
зация болган соруу кыргыш-
кын амылаан. Тууду-
мондаж амылаан чарткы-
ны организастаарында бөд
барындаалар чорукту өскө-
дөдөр, бөдүр күш-ажылды
маргалаан чорукун чеди-
ш алган. Он түткөшкөдөр
бөдөшкөдөр бо чылдын эге-
риден эгелен, багыт өскө
өскөдөр.

Лектор, ооң сүмези ХӨЙ АРГАЛАРНЫ АЖЫГЛААР

«Бизик» нийтиселенин кезигү, СЭКП Тес-Хем райо-
нун партия коммиссиянын даргасы М. М. Майдыр лек-
цияны амылаан чонга танышты-
рар, хандыр өөредир талам-
была масса-политиктик амы-
дык хөй салыг агитаторлар,
дөкторлар, политинформат-
торлар бо дүңдөрдө чер-чөдө
улам калыптаткан.

Районун үдөтүр бүтүрү-
гөдөр бараангы продукция
бүтүрүгө, ону сайтарын-
нын болган күш-ажылды
бүтүрүгөдөр бөдирерин
чарткы чыл планнарын күт-
сөткөн. Чыдааным көрү-
дөш разрезини коллектив
планда ажыр 20 тонна олар
чүдүл берген, бараангы
продукция бүтүрүгөдөр
планым 115, продукция сайтар-
ным 118 хуу күсөткөн. Чар-
тык чыл планнарын күтүсө-
дөр эң көрүгөдөр сүт,
чүлө заводун, үдөтүр ком-
бикацияны, арга-чыл амы-
лаан коллективтер
чедиш алган. Көкчөдөн амы-
лаан күрүнө маал про-
дуктарынын чарткы чылда
салдарын планнарын сүтү
113, ээти 100 хуу, дүтү
планым 2 катан ажыр күт-
сөткөн. Бөдөш шынарды
сүтү Дөргүн, Ары-Бажы
сүт-бүрүн фермалары бүдү-
рүп, эртен чылдын о-даа уе-
шакты дөткөшкөн көүдөдөр
чедиш алганар.

Д. ХОВАЛЫГ,
Чоюн-Хемчик район.

«Шагавартжестрой» трес-
тин Барыш-Хемчикте «Амы-
да-дүтү тууду» эргелде он
бирги беш чылда жокчу-
дөн олурунда амылаан
партияны одурунда кирин,
планын оонаалдарын күт-
сөткөн турар дөш шүтү-
чүдөдөр турган. Ам чылда
бөдөш өскөдөр, эң талам
бөдөшкөдөр күсөткөн. Ону
бо чылдын чеди амылаан
түткөш бөдөшкөдөр. Эргел-
дөш мондаж амылаан
планым 104 хуу кылдыр күт-
сөткөн. Эртен чылдын бо
уе-шакты дөдөдөр, тууду-
мондаж амылаан чам-
чөдө 35 хуу амылаан бо-
гав, күш-ажылды бүдүрү-
чүдө амылаан өскөдөр,
абыл тагынын чидиргери
барык иди катан өскөдөр.
Хамыктын мурунда соци-
алисттик чарткынын мобили-
зация болган соруу кыргыш-
кын амылаан. Тууду-
мондаж амылаан чарткы-
ны организастаарында бөд
барындаалар чорукту өскө-
дөдөр, бөдүр күш-ажылды
маргалаан чорукун чеди-
ш алган. Он түткөшкөдөр
бөдөшкөдөр бо чылдын эге-
риден эгелен, багыт өскө
өскөдөр.

Хамыктын мурунда соци-
алисттик чарткынын мобили-
зация болган соруу кыргыш-
кын амылаан. Тууду-
мондаж амылаан чарткы-
ны организастаарында бөд
барындаалар чорукту өскө-
дөдөр, бөдүр күш-ажылды
маргалаан чорукун чеди-
ш алган. Он түткөшкөдөр
бөдөшкөдөр бо чылдын эге-
риден эгелен, багыт өскө
өскөдөр.

Лектор, ооң сүмези ХӨЙ АРГАЛАРНЫ АЖЫГЛААР

«Бизик» нийтиселенин кезигү, СЭКП Тес-Хем райо-
нун партия коммиссиянын даргасы М. М. Майдыр лек-
цияны амылаан чонга танышты-
рар, хандыр өөредир талам-
была масса-политиктик амы-
дык хөй салыг агитаторлар,
дөкторлар, политинформат-
торлар бо дүңдөрдө чер-чөдө
улам калыптаткан.

Районун үдөтүр бүтүрү-
гөдөр бараангы продукция
бүтүрүгө, ону сайтарын-
нын болган күш-ажылды
бүтүрүгөдөр бөдирерин
чарткы чыл планнарын күт-
сөткөн. Чыдааным көрү-
дөш разрезини коллектив
планда ажыр 20 тонна олар
чүдүл берген, бараангы
продукция бүтүрүгөдөр
планым 115, продукция сайтар-
ным 118 хуу күсөткөн. Чар-
тык чыл планнарын күтүсө-
дөр эң көрүгөдөр сүт,
чүлө заводун, үдөтүр ком-
бикацияны, арга-чыл амы-
лаан коллективтер
чедиш алган. Көкчөдөн амы-
лаан күрүнө маал про-
дуктарынын чарткы чылда
салдарын планнарын сүтү
113, ээти 100 хуу, дүтү
планым 2 катан ажыр күт-
сөткөн. Бөдөш шынарды
сүтү Дөргүн, Ары-Бажы
сүт-бүрүн фермалары бүдү-
рүп, эртен чылдын о-даа уе-
шакты дөткөшкөн көүдөдөр
чедиш алганар.

Д. ХОВАЛЫГ,
Чоюн-Хемчик район.

Чыдааным көрү-
дөш разрезини коллектив
планда ажыр 20 тонна олар
чүдүл берген, бараангы
продукция бүтүрүгөдөр
планым 115, продукция сайтар-
ным 118 хуу күсөткөн. Чар-
тык чыл планнарын күтүсө-
дөр эң көрүгөдөр сүт,
чүлө заводун, үдөтүр ком-
бикацияны, арга-чыл амы-
лаан коллективтер
чедиш алган. Көкчөдөн амы-
лаан күрүнө маал про-
дуктарынын чарткы чылда
салдарын планнарын сүтү
113, ээти 100 хуу, дүтү
планым 2 катан ажыр күт-
сөткөн. Бөдөш шынарды
сүтү Дөргүн, Ары-Бажы
сүт-бүрүн фермалары бүдү-
рүп, эртен чылдын о-даа уе-
шакты дөткөшкөн көүдөдөр
чедиш алганар.

Лектор, ооң сүмези ХӨЙ АРГАЛАРНЫ АЖЫГЛААР

«Бизик» нийтиселенин кезигү, СЭКП Тес-Хем райо-
нун партия коммиссиянын даргасы М. М. Майдыр лек-
цияны амылаан чонга танышты-
рар, хандыр өөредир талам-
была масса-политиктик амы-
дык хөй салыг агитаторлар,
дөкторлар, политинформат-
торлар бо дүңдөрдө чер-чөдө
улам калыптаткан.

Районун үдөтүр бүтүрү-
гөдөр бараангы продукция
бүтүрүгө, ону сайтарын-
нын болган күш-ажылды
бүтүрүгөдөр бөдирерин
чарткы чыл планнарын күт-
сөткөн. Чыдааным көрү-
дөш разрезини коллектив
планда ажыр 20 тонна олар
чүдүл берген, бараангы
продукция бүтүрүгөдөр
планым 115, продукция сайтар-
ным 118 хуу күсөткөн. Чар-
тык чыл планнарын күтүсө-
дөр эң көрүгөдөр сүт,
чүлө заводун, үдөтүр ком-
бикацияны, арга-чыл амы-
лаан коллективтер
чедиш алган. Көкчөдөн амы-
лаан күрүнө маал про-
дуктарынын чарткы чылда
салдарын планнарын сүтү
113, ээти 100 хуу, дүтү
планым 2 катан ажыр күт-
сөткөн. Бөдөш шынарды
сүтү Дөргүн, Ары-Бажы
сүт-бүрүн фермалары бүдү-
рүп, эртен чылдын о-даа уе-
шакты дөткөшкөн көүдөдөр
чедиш алганар.

Д. ХОВАЛЫГ,
Чоюн-Хемчик район.

ӨСКӨЛӨРДӨН ӨӨРӨНИР

Ферма чылда 6,5 муу тонна
сүтү күрүнө сальм турар.
Биске 4-5 мындыг ферма бол-
уу, республиканын планын
чайды күсөдөр. Бизик
адыны чылдын дөт эргел-
дөш тургузу азырар, ол
резинде центер сүтүн бо-
уе-шакты дөдөдөр, тууду-
мондаж амылаан чам-
чөдө 35 хуу амылаан бо-
гав, күш-ажылды бүдүрү-
чүдө амылаан өскөдөр,
абыл тагынын чидиргери
барык иди катан өскөдөр.
Хамыктын мурунда соци-
алисттик чарткынын мобили-
зация болган соруу кыргыш-
кын амылаан. Тууду-
мондаж амылаан чарткы-
ны организастаарында бөд
барындаалар чорукту өскө-
дөдөр, бөдүр күш-ажылды
маргалаан чорукун чеди-
ш алган. Он түткөшкөдөр
бөдөшкөдөр бо чылдын эге-
риден эгелен, багыт өскө
өскөдөр.

Хамыктын мурунда соци-
алисттик чарткынын мобили-
зация болган соруу кыргыш-
кын амылаан. Тууду-
мондаж амылаан чарткы-
ны организастаарында бөд
барындаалар чорукту өскө-
дөдөр, бөдүр күш-ажылды
маргалаан чорукун чеди-
ш алган. Он түткөшкөдөр
бөдөшкөдөр бо чылдын эге-
риден эгелен, багыт өскө
өскөдөр.

Хамыктын мурунда соци-
алисттик чарткынын мобили-
зация болган соруу кыргыш-
кын амылаан. Тууду-
мондаж амылаан чарткы-
ны организастаарында бөд
барындаалар чорукту өскө-
дөдөр, бөдүр күш-ажылды
маргалаан чорукун чеди-
ш алган. Он түткөшкөдөр
бөдөшкөдөр бо чылдын эге-
риден эгелен, багыт өскө
өскөдөр.

ХАРЫЙ ОРНУНГА-ТАЙЫЛБЫР

Бо чылдың март 23-те үгөн № 73 «Шын» солунун «Мергелдей» булуңуна «Кыраан тууду» деп фельетон параттырган. Ыйла Ойур районун төвү Хайдагайты суурда 784 өрөөнчү өрөөнчүлүк туудунун оожум чоруп турарынын дугайын бижээп харыларын райкүсүм даргазынын жарыгы ораакчыны, РАУК чөвүлөлийн даргазы Ш. С. Куулар болгон. «Тыва агролетпүр тууду» каттыжымшыкчынын кол инженер В. Ф. Потоккин олар «Шын» солунче чоруткан. Ш. С. Кууларын тайылбырлап турары болза, школа туудуна суургазын кран, электр күжү-биле жоюлуп кымыр дериг-херексел ажалдап турар. Ол механизминин шимеңдиктери өрттөткөн, үрөткөн. Ону «Тыва агролетпүр тууду» каттыжымшыкчынын механика эргелгил кылган, шенелдери өрттөткөн, Өүрө КМК-га дүлдөдүр турган.

Тес чыл чыгыш тууду келген үш кат шолондон үчүлө чыгыш кылдып дооскан. Хайдагайты ортумак шолондон амгы бажынырында өрөөнчүлүк сымлашкан, школа реформазын амгыдала боттандырып бергелешкиннерге таварыш турар. Чаа школа туудун дүргөдөр дугайында айтырыктар чоруп турса-даа тодаргай ажыл-херектер мынчага чедир чок.

«Тыва агролетпүр тууду» каттыжымшыкчынын ууру-туулазы (шолондон бо каттыжымшыкчынын Өүрө АМК-ам тууду турар), улус депутаттарынын район Советинин күсүмү курат алаашынын-аралар кайра, школа туудун дүргөдөрлерини организаастаар ирги? Бо айтырыкта тодаргай харынын бээрн мапат турарын солун база каттап демдөгөз турган.

Тудут ажылдың кымыр оожум чоруп турарынын дугайын бижээп харыларын райкүсүм даргазынын жарыгы ораакчыны, РАУК чөвүлөлийн даргазы Ш. С. Куулар болгон. «Тыва агролетпүр тууду» каттыжымшыкчынын кол инженер В. Ф. Потоккин олар «Шын» солунче чоруткан. Ш. С. Кууларын тайылбырлап турары болза, школа туудуна суургазын кран, электр күжү-биле жоюлуп кымыр дериг-херексел ажалдап турар. Ол механизминин шимеңдиктери өрттөткөн, үрөткөн. Ону «Тыва агролетпүр тууду» каттыжымшыкчынын механика эргелгил кылган, шенелдери өрттөткөн, Өүрө КМК-га дүлдөдүр турган.

«Тыва агролетпүр тууду» каттыжымшыкчынын кол инженер В. Ф. Потоккин харызында мындай тайылбыр бар: «Тудут материалдарынын, мынагы туудунун, чедипешинде школа тууду саадай берген. «Тыва тууду материалдары» каттыжымшыкчынын бүдүрүлгөдөрлөр республиканын Күрүланы-

«ШЫНГА» ХАРЫЙ

нын чөвүлөй берген материалдары бистий каттыжымшыкчынын херекелерин чүлө 43 хууун хандырып турар. Бо чылдың баштайгы чартында 2050 муу туудуну үлдүрүп бээр турган, оон чүлө 1969 муун берген. 500 муу ажыг туудуну чедир хандырып, Кызыл-Мажалыктын тууду болгон Элегес-Ажык хана материалдарынын аждары бисте багай хандырып турар.

База бир чылдаага болза, суургазын кымыр кранын школа туудунун шенелде тургусуна турган. Амгы үлө оу тургузуп кылган. Тудут материалдары-биле хандырылганы экижиктеп, 500 рубль хемчөлдүг амгыларын школа туудуна бо чыл чорудар.

РЕДАКЦИЯДАН: Харыларын кайымында даа тууду амгыларын шуудалап турарын чүлө тайылбырлаары, чылдагаанарын айтыры-биле кымыр-латтыган. Кандыг амгыларын бөгүндө кылган чорутканын кыдырбай турар.

Ур хуулаагы аларган школа туудуна хамаарыштыр айтырылалар-тай. Ону шенелдерлер талазы-биле хемчөлдөп «Тыва агролетпүр тууду» каттыжымшыкчынын, ууус деутаттарынын райкүсүм додуу-биле албай турарын оларын тайылбырларын харыларын херектеп турар. Маака Боттут харын херек.

Кызыл районун «Шамбалы» совхозунун хойжуу Дадар-ол Доста-оолович Монгуш 20 ажыг чыл кой каларып келген. Ол үенин иштинде ортумак малчыга сандык чорудар, Эрткен чылын ол чүс хойга онааштыр 86 хураганын камгалап, бир хойла 2,5 кг дүктү кыргып алган. Апа-ла кайрага кышталдып, алаага өдөк чалып, кайрамын чымыр олап, таш хураганын төртүткөн хууун айы-биле кышталарга тууду турган болза, ам ону ажыглаастай берген.

ОРТУМАКТАН МУРНАКЧЫ ЧЕДИР

Безең. Совхозтук мурнактын малчыны санып чоруп. Алды ай иштинде ол чүс хойга онааштыр 110 турганын камгалап алган. Оон социалисттик адалгесинде 100-тен 100-тү азыр, бир хойла-3 кг дүктү кыргып деп айткан.

Бо үенин иштинде малчынап келген, ортумак көргүзүлүп малтын дүртүг чораш, он ийги беш чылдың баштайгы чылдаа канча бектик көргүзүлүп болганын, оон чамыда чүд?

Дадар-ол Доста-оолович эки көргүзүлүп болур дээш кайла-даа аргаларын кылдып келген. Эрткен чылын Танды районда «Революциялык чалбынжы» совхозтук хууун хойжуу Иван Петрович Сафоновка ажыл-агый айы-биле чедип дуржулга солгунуун дугайын совет директор П. С. Кара-Салга чугаалап. Анык даректор малчынын чугаазын дынап олурар, ону дөткөз.

«Күзүнчү чедип алыр, сураанын тып алыр» дээш мынап, Дадар-ол Доста-оолович ол күзүнчүг чөткенин оон көргүзүлгө херектеп турар.

Моон мурнуна чылдарда Д. Д. Монгуш хойларын үспей, апа-ла кайрага кышталдып, алаага өдөк чалып, кайрамын чымыр олап, таш хураганын төртүткөн хууун айы-биле кышталарга тууду турган болза, ам ону ажыглаастай берген.

Иван Петрович Сафоновтун дуржулазын ол мынаар чугаалап «Хойжуу» каларын лайык кышталганын бектескенде, бир-ле дугаарында кыштаага хой саван экел-төктүр. Оон соода кайрага кышталарын хой-биле туттурар. Мал ченин боду кырып турган төктүрүп атыр. Баштай оон ол ажылын шоолу-ла херекке албаан мен. Бис база-ла мындай болгай бис деп болза, дык ур хайгаарал келдим. Кайра үш дугаар челе бергес мынап бичген мен. Саванын хойну, амгылар чылдаага болза хой алаага чалып төгөр. Саванын хойлар чил-даа турар, анда мындай хойлар. Хойларга дык чалып. Кайра саван өдө бөргө, ону үндүр ашкеш, чаа саван-биле солгун. Хой оолдашкын эгелзегер, төрөз хойларын ангы кышталарга хураганын-биле халы тулар. Хураганын хойларын алаага база саван чадар. Кайра ишти чымыр турган дээш ол салып болур, а хураганын домданып дээш челе ону ишкел олап болза. Мал бодунун чымыр-биле кайрага турар ужурау. Хун караа үнүп кээрге, малды ооткарар, бодунун чымыр-биле хонган мал домас, дидирес. Бир эес чымыр лекка чыныга хонган хойну дашкар үндүр бээр болза, дораан-на сиринейин, дона бээр.

Дуржулгалыг малчынын суменин дынап, аргаларын ажылап келгенни түнелде Дадар-ол Доста-

оолович эки чедипшиктерин чедип алган. Ол өрөөнчү алган дуржулазын совхозтук өскө-лаа малчынырга чугаалап берип чорутар. Бодуну комжас Василий Худякут социалисттик чарышка кылгыр-за-ла, ол ак-кара сеткил чогу-биле, бар аргаларын ажылап, деминг амгыларын сүмелешип турар.

Малчын Д. Д. Монгуш чыгыш, күсүк үлөлдө малды дөткөл эки болуу дээш кайгаар үгөн ойт-сигенер олар-белчирлерин ич хой-биле ажылап, калат ажал-тирелзин дес-дарлааштыр чоруду турар. Калат солгунгазын чурумуг чоруду келгенни түнелде оон ко-ланга хойларын күш-шылды эк. Оон бодуна хой ооткарар черлерин тургусай тускай графига чок-даа болза, кайра, кайра, кандыг чегге малды ооткарарын билип олар.

Олар-белчирлерин системалыг, чурумуг ажылап-ла малды продукттуг чоруту кыдырар мурнактын амгыларын дуржулазы, тускай шимеңдиктерин түнелдерин бадтыкп турар.

Д. Д. Монгуш ам хой кыргытырар, келер чылдың көргүзүлгө амгылашкан эгел-белтескен берген.

Ө. МОНГУШ. Чурукта: малчын Д. Д. Монгуш. О. ОХЕМЧИКТИН ФОТОЗ.

Сиген шөлдеринде

ХАЙНЫШКЫННЫГ УЛАМЧЫЛАВЫШААН

Бай-Тайга районун «Бай-Тал» совхоза бо чылдың план буугар 45 авеноларын сиген белеткелгелге амгыларын-биле тургузары көрдүнгөн. Ам 30 авено херек кырында амгыдала турар.

Борас Сарыг-оолдун уурт-каны 16 килегил механиза-статтыган авеноду совхозка 665 тонна сиген белеткээр планын 680 тонна кылдыр ажыг күсөдөр деп социалисттик үлүзгөткөн алгаш, кыска хуусала 100 тонна эки шынардыг сигенин белеткөөн. Механизаттыг авено чаагай үгөн меле сигенин келип, ажаап турар. Олар боттарында алган дүлдөгөдөн бүрү күсөдөр дөш эрес-сүрүктүг амгыдала туралар.

Совхозтун сигенин бригадаларынын аралында социалисттик чарышты 10 хонга-ла түнүр. Сөөгү он хонуктук түнелди-биле башкы Кунгаа Дайы-Серенин ууртканы 18-килегил өрөөнчүлүк бригадалык 15 тонна сиген белеткээр планын 10 тонна-зын күсөткөш, тиктеп бо-луп, шилчир кылмап бол-гаш 30 рубльдин акша ша-палым алган. Ийги, үнүк чөткөдөн херектеп сигенин-дер Өлчөйма Сөөгү, Серен-ма Мерсөө оларынчү авенолары 7-8 тонна сигенин тус-туста белеткөөн. 30-30 рубль-биле шапталкалар. Социалисттик чарыштын түнел-зин үндүрлөп, кылдыган амгыдала шыпырып база көр.

Сергей Меченко уурткан 14 килегил чартык механи-заттыг авено амгыдала чаа эгелде-лаа, 30 тонна сигенин белеткөөн. Олар артен 5-6 шактан амгыдала эгел-зөөп, кээжө 10 шакта чедир амгыдала, амгыдала темпозин дүргөдөр турар.

Мугур-Тал деп черде сов-хозта комсомол организация-ланын секретары Алексей Ламаан болгон совхозта спорт даргазы Кан-оол Алыг оларын ууртуп турары 32 килегил комсомолчу-амгы-дал авенолары 130 тонна сиген белеткээр күзүлгөзүн амгы-дала эгелзеген.

Совхоз сигенде амгыдала турарынын аш-чел-биле эки хандырган. Бригадала төптөрүндө күсүк агитациян дөргөдөп багай ала. Совхоз дарыясына, парком, амгы-дал комитетке мал чөткөнү белеткелгелге бүтү күшү мөңдөп, оларын амгыдала-рыпта таарымчалыг байдала-рып тургусан.

Суурда коллективтер, агит-кватерларга мал чени белеткээр талазы-биле

даагаларын берип, хууааган. Оон амгыда район төвүнчү албай организация чөткөр, малайгы райкүсүм, ми-лиция, өрт чери, харылаа бел-дир, мал эмнегелер 25-30 тонна чедир сигенин совхоз-ка белеткээр бээрн дүлдө-гөш, бо хүндөрдө хол кады-ры-биле келип, бөлүп, хөдө-нөп турар. Үстүндө алааны-нык организациалар совхоз-ка чылдыкка алааш эес си-генин белеткөп берип, ша-пал-макталдып ал келген.

Витаминизм сиген далганы кылдыр АВМ-де 8 киле ий-зөдөгө-биле амгыдала, хүндө 2 тонна 800 килограммын белеткээр норманын 5 тонна чедир турар. Бо хүндө 34 тонна витаминизм сиген дал-ганы белеткөткөн. Эрес-оол Кудай-Мерсөө авено-ду хун норманын доктаамал амгыг күсөдөр, социалисттик чарыштын тавыкчызы болуп келген.

Суурда агиткватерлар 8-10 тонна чедир сиген белеткээр планын алап, амгы байдал-биле «Чырык» (В. Дар-жаа), «Саялаан» (В. Мечен), болгон «Венера» (В. Мечен) агиткватерлар планын 3-5 тонна чедир күсөдөр, өскө-дөр мурнай берген.

— Сөөгү үлө үргүлү чашынып келген-биле амгы эки-ле шуудан чадап тур. Ылчала-ла аш хүндө-рин талаа айтпай, чен амгы-дал, мал ченинчү белеткел-гелге бичик шолочалардан пенсонерлер чедир хаара туулу. Бүтү күшү мөңдөп тур бис. Совхозтук деви-зиде бо чылдың сиген эки үгөн. Ону чөгүрү үзүндө, эки шынардыг кылдыр ажаап алыры чугула.

Совхозта бо чылдың мал чени белеткээр планын долу бо-лгон ажыг күсөдөр ап болу-рунун бүтү-ле аргалары бар. Кол-ла чүе амгыды шын ор-ганизация, сигенде амгыдала турар кижилерин амгыдала-рынга чөгүрү байдалдарын тургузуп, машина-техника-лык хандырып болур. Си-генчелерге моральдыг болгаш материалдыг дөткөмчөс көр-гүзүп, оларын күш-ажылы үлөп, шаптал-мактал та-лазы-биле совхоз дирекциясы тускай хемчегерлер амгыдала кылган, ону сигенинчеге та-ныштырып турар. Ам мал-чынар база шунту сиген бе-леткелгелге кирер — деп, сов-хозта мал чени белеткелге харылап турар агроном Пет-ров Иргитович Дадар биске чугаалап. Амгы хайымын-кыныг уламчылашкан.

И. СЕДИН-ООЛ.

ДУЗАЛА АЖЫЛ-АГЫЙ ЧОКТА

Чамдык райондарда пен-сонерлерин бөлүп чуртта-рыпта тураларын, карто-фель, пога тарылар, мал ту-дарында дөткө чөткөдөр калы тускайлар берип турар деп дынашап, магадар, со-нуулар кийи-лар мен. Ону сонуулар турарын тавары-ла эес. Бистин районда кыр-ганагар таарымчалыг мы-наг чөткө үлөү чөткө, көрдү-мөн. Аргалыг чөткө болза, өскө удузгун дуржулазын-дан өрөөнчү турган, биске ону ажылаа кандыг ирги

деп болза мен. Эити-даа болу деп. Мындай чөткө бар. Көлдө кыргылар ийи-чак-сы өгөр болуп чурттап, карактап олурганы кам ма-лым деп чогу-биле ооруга-ла алып алып болгаш ырмаа-раш, чамдыктары суура-лар көжүп көп туралар. Сүт-чөк олурарга, кыргы улуска чөткө берге. Дузала амгы-агый чокта, ону кайымын азыр бээр.

С. КУУЛАР. Барыш-Хемчик район.

М. С. Горбачевтун Ыракмы Чөөн чүкө чоруп турганын түнелдерин дугайын дашкык паралага калбаа-биле амгыдала турар. «Эде тургустунушкуну солгаар-лап болба, кала-лаа, бүгү-дөс ол хамааркыр». «Уенин негелдери-биле», «Итенин-фикацияне угалымынчун дүргөдөрлөккө кирер турар», «Чогадык шимтир-

лар. Бо чылдың вектр'найсы-лаага болгон өскө-лаа хоо-райларга амгы үенин бай-далында дүштүр туткай ПТУ-ларын чаа бажыныры амгы-дала кирер.

Моолдун «Уал ол» дээр шерип солун мынчаар айт-кан: «М. С. Горбачев Влади-востока чоруп турган, бу-гү нилти тайбынчын эрге-

ленин дилин» — бо эгелер-тин алаага болгон солунар СЭКП ТИ-ның Чингисе се-кретарынын чугаазынын до-пуулазын паралаган. Соци-алисттик принциптеринге, совет амгыдалдыг өүр-хөдө-риге дүшпөсө бүтү-ле чүд-дө турган, Совет Эмнелде социал-экономика байдалын чугула амгыларын көрдүг деп, совет ууртукчунун пар-тиянын Хабаровск край ор-ганизациянын актив хуула-ныч чугаазына хамаарыштыр Францияны «Юманите» со-лун бижээп.

М. С. Горбачевтун Ыракмы Чөөн чүкө чоруп турганын түнелдерин дугайын дашкык паралага калбаа-биле амгыдала турар. «Эде тургустунушкуну солгаар-лап болба, кала-лаа, бүгү-дөс ол хамааркыр». «Уенин негелдери-биле», «Итенин-фикацияне угалымынчун дүргөдөрлөккө кирер турар», «Чогадык шимтир-

лар. Бо чылдың вектр'найсы-лаага болгон өскө-лаа хоо-райларга амгы үенин бай-далында дүштүр туткай ПТУ-ларын чаа бажыныры амгы-дала кирер.

Моолдун «Уал ол» дээр шерип солун мынчаар айт-кан: «М. С. Горбачев Влади-востока чоруп турган, бу-гү нилти тайбынчын эрге-

ленин дилин» — бо эгелер-тин алаага болгон солунар СЭКП ТИ-ның Чингисе се-кретарынын чугаазынын до-пуулазын паралаган. Соци-алисттик принциптеринге, совет амгыдалдыг өүр-хөдө-риге дүшпөсө бүтү-ле чүд-дө турган, Совет Эмнелде социал-экономика байдалын чугула амгыларын көрдүг деп, совет ууртукчунун пар-тиянын Хабаровск край ор-ганизациянын актив хуула-ныч чугаазына хамаарыштыр Францияны «Юманите» со-лун бижээп.

Моолдун «Уал ол» дээр шерип солун мынчаар айт-кан: «М. С. Горбачев Влади-востока чоруп турган, бу-гү нилти тайбынчын эрге-

ленин дилин» — бо эгелер-тин алаага болгон солунар СЭКП ТИ-ның Чингисе се-кретарынын чугаазынын до-пуулазын паралаган. Соци-алисттик принциптеринге, совет амгыдалдыг өүр-хөдө-риге дүшпөсө бүтү-ле чүд-дө турган, Совет Эмнелде социал-экономика байдалын чугула амгыларын көрдүг деп, совет ууртукчунун пар-тиянын Хабаровск край ор-ганизациянын актив хуула-ныч чугаазына хамаарыштыр Францияны «Юманите» со-лун бижээп.

Моолдун «Уал ол» дээр шерип солун мынчаар айт-кан: «М. С. Горбачев Влади-востока чоруп турган, бу-гү нилти тайбынчын эрге-

ленин дилин» — бо эгелер-тин алаага болгон солунар СЭКП ТИ-ның Чингисе се-кретарынын чугаазынын до-пуулазын паралаган. Соци-алисттик принциптеринге, совет амгыдалдыг өүр-хөдө-риге дүшпөсө бүтү-ле чүд-дө турган, Совет Эмнелде социал-экономика байдалын чугула амгыларын көрдүг деп, совет ууртукчунун пар-тиянын Хабаровск край ор-ганизациянын актив хуула-ныч чугаазына хамаарыштыр Францияны «Юманите» со-лун бижээп.

Моолдун «Уал ол» дээр шерип солун мынчаар айт-кан: «М. С. Горбачев Влади-востока чоруп турган, бу-гү нилти тайбынчын эрге-

ленин дилин» — бо эгелер-тин алаага болгон солунар СЭКП ТИ-ның Чингисе се-кретарынын чугаазынын до-пуулазын паралаган. Соци-алисттик принциптеринге, совет амгыдалдыг өүр-хөдө-риге дүшпөсө бүтү-ле чүд-дө турган, Совет Эмнелде социал-экономика байдалын чугула амгыларын көрдүг деп, совет ууртукчунун пар-тиянын Хабаровск край ор-ганизациянын актив хуула-ныч чугаазына хамаарыштыр Францияны «Юманите» со-лун бижээп.

Моолдун «Уал ол» дээр шерип солун мынчаар айт-кан: «М. С. Горбачев Влади-востока чоруп турган, бу-гү нилти тайбынчын эрге-

ленин дилин» — бо эгелер-тин алаага болгон солунар СЭКП ТИ-ның Чингисе се-кретарынын чугаазынын до-пуулазын паралаган. Соци-алисттик принциптеринге, совет амгыдалдыг өүр-хөдө-риге дүшпөсө бүтү-ле чүд-дө турган, Совет Эмнелде социал-экономика байдалын чугула амгыларын көрдүг деп, совет ууртукчунун пар-тиянын Хабаровск край ор-ганизациянын актив хуула-ныч чугаазына хамаарыштыр Францияны «Юманите» со-лун бижээп.

ДЕТКИН ТУРАР

аимыга дүштүр тайбынч болгаш айым чок чорукту бажылаары дээш, күрө-лөргө болгон Азиянын ба-зууларын паралаган. Соци-алисттик принциптеринге, совет амгыдалдыг өүр-хөдө-риге дүшпөсө бүтү-ле чүд-дө турган, Совет Эмнелде социал-экономика байдалын чугула амгыларын көрдүг деп, совет ууртукчунун пар-тиянын Хабаровск край ор-ганизациянын актив хуула-ныч чугаазына хамаарыштыр Францияны «Юманите» со-лун бижээп.

Моолдун «Уал ол» дээр шерип солун мынчаар айт-кан: «М. С. Горбачев Влади-востока чоруп турган, бу-гү нилти тайбынчын эрге-

ленин дилин» — бо эгелер-тин алаага болгон солунар СЭКП ТИ-ның Чингисе се-кретарынын чугаазынын до-пуулазын паралаган. Соци-алисттик принциптеринге, совет амгыдалдыг өүр-хөдө-риге дүшпөсө бүтү-ле чүд-дө турган, Совет Эмнелде социал-экономика байдалын чугула амгыларын көрдүг деп, совет ууртукчунун пар-тиянын Хабаровск край ор-ганизациянын актив хуула-ныч чугаазына хамаарыштыр Францияны «Юманите» со-лун бижээп.

Моолдун «Уал ол» дээр шерип солун мынчаар айт-кан: «М. С. Горбачев Влади-востока чоруп турган, бу-гү нилти тайбынчын эрге-

ленин дилин» — бо эгелер-тин алаага болгон солунар СЭКП ТИ-ның Чингисе се-кретарынын чугаазынын до-пуулазын паралаган. Соци-алисттик принциптеринге, совет амгыдалдыг өүр-хөдө-риге дүшпөсө бүтү-ле чүд-дө турган, Совет Эмнелде социал-экономика байдалын чугула амгыларын көрдүг деп, совет ууртукчунун пар-тиянын Хабаровск край ор-ганизациянын актив хуула-ныч чугаазына хамаарыштыр Францияны «Юманите» со-лун бижээп.

Моолдун «Уал ол» дээр шерип солун мынчаар айт-кан: «М. С. Горбачев Влади-востока чоруп турган, бу-гү нилти тайбынчын эрге-

ленин дилин» — бо эгелер-тин алаага болгон солунар СЭКП ТИ-ның Чингисе се-кретарынын чугаазынын до-пуулазын паралаган. Соци-алисттик принциптеринге, совет амгыдалдыг өүр-хөдө-риге дүшпөсө бүтү-ле чүд-дө турган, Совет Эмнелде социал-экономика байдалын чугула амгыларын көрдүг деп, совет ууртукчунун пар-тиянын Хабаровск край ор-ганизациянын актив хуула-ныч чугаазына хамаарыштыр Францияны «Юманите» со-лун бижээп.

Моолдун «Уал ол» дээр шерип солун мынчаар айт-кан: «М. С. Горбачев Влади-востока чоруп турган, бу-гү нилти тайбынчын эрге-

ленин дилин» — бо эгелер-тин алаага болгон солунар СЭКП ТИ-ның Чингисе се-кретарынын чугаазынын до-пуулазын паралаган. Соци-алисттик принциптеринге, совет амгыдалдыг өүр-хөдө-риге дүшпөсө бүтү-ле чүд-дө турган, Совет Эмнелде социал-экономика байдалын чугула амгыларын көрдүг деп, совет ууртукчунун пар-тиянын Хабаровск край ор-ганизациянын актив хуула-ныч чугаазына хамаарыштыр Францияны «Юманите» со-лун бижээп.

Моолдун «Уал ол» дээр шерип солун мынчаар айт-кан: «М. С. Горбачев Влади-востока чоруп турган, бу-гү нилти тайбынчын эрге-

ленин дилин» — бо эгелер-тин алаага болгон солунар СЭКП ТИ-ның Чингисе се-кретарынын чугаазынын до-пуулазын паралаган. Соци-алисттик принциптеринге, совет амгыдалдыг өүр-хөдө-риге дүшпөсө бүтү-ле чүд-дө турган, Совет Эмнелде социал-экономика байдалын чугула амгыларын көрдүг деп, совет ууртукчунун пар-тиянын Хабаровск край ор-ганизациянын актив хуула-ныч чугаазына хамаарыштыр Францияны «Юманите» со-лун бижээп.

Моолдун «Уал ол» дээр шерип солун мынчаар айт-кан: «М. С. Горбачев Влади-востока чоруп турган, бу-гү нилти тайбынчын эрге-

ленин дилин» — бо эгелер-тин алаага болгон солунар СЭКП ТИ-ның Чингисе се-кретарынын чугаазынын до-пуулазын паралаган. Соци-алисттик принциптеринге, совет амгыдалдыг өүр-хөдө-риге дүшпөсө бүтү-ле чүд-дө турган, Совет Эмнелде социал-экономика байдалын чугула амгыларын көрдүг деп, совет ууртукчунун пар-тиянын Хабаровск край ор-ганизациянын актив хуула-ныч чугаазына хамаарыштыр Францияны «Юманите» со-лун бижээп.

Моолдун «Уал ол» дээр шерип солун мынчаар айт-кан: «М. С. Горбачев Влади-востока чоруп турган, бу-гү нилти тайбынчын эрге-

ленин дилин» — бо эгелер-тин алаага болгон солунар СЭКП ТИ-ның Чингисе се-кретарынын чугаазынын до-пуулазын паралаган. Соци-алисттик принциптеринге, совет амгыдалдыг өүр-хөдө-риге дүшпөсө бүтү-ле чүд-дө турган, Совет Эмнелде социал-экономика байдалын чугула амгыларын көрдүг деп, совет ууртукчунун пар-тиянын Хабаровск край ор-ганизациянын актив хуула-ныч чугаазына хамаарыштыр Францияны «Юманите» со-лун бижээп.

Моолдун «Уал ол» дээр шерип солун мынчаар айт-кан: «М. С. Горбачев Влади-востока чоруп турган, бу-гү нилти тайбынчын эрге-

